TEME METAFIZICE ÎN FILOSOFIA LUI MARCUS AURELIUS

Ion MOCANU

CZU: 111:14(37) augustus27533037@gmail.com

The writings of Marcus Aurelius serve as a guide for self-discipline, virtue, and the management of emotions, all of which are pillars of Stoic philosophy. As an emperor, Marcus Aurelius endeavored to govern his empire according to Stoic principles. He promoted the idea of living in accordance with nature and accepting fate with serenity. His writings reflect his inner struggle to remain upright and balanced in the face of political and personal challenges.

Actualitatea cercetării realizate rezidă în faptul că filosofia stoică, și în special gândirea lui Marcus Aurelius, oferă încă o sursă bogată de înțelepciune și reflecție filosofică care poate rămâne relevantă chiar și în lumea contemporană. Filosofia stoică promovată de Marcus Aurelius pune un accent deosebit pe dezvoltarea unei conduite etice. În societatea contemporană, cu tot mai multe provocări etice, ideile sale despre virtute și datorie rămân relevante. Marcus Aurelius, în lucrările sale pune un accent deosebit pe conectarea cu natura și înțelegerea locului nostru în univers. Aceasta poate servi drept sursă de reflecție într-o eră în care relația noastră cu mediul înconjurător și preocupările ecologice sunt din ce în ce mai importante.

Scopul cercetării constă în explorarea în profunzime a concepțiilor fundamentale metafizice ale filosofului stoic Marcus Aurelius cu accent pe aspectele legate de viață și nemurire, investigarea perspectivelor metafizice ale lui Marcus Aurelius care influențează comportamentul și etica individului în fața incertitudinii vieții și a perspectivelor nemuririi.

Filosofia lui Marcus Aurelius, reprezentant proeminent al stoicismului roman, a fost subiectul unui interes semnificativ de-a lungul timpului. Există numeroase studii și lucrări academice care explorează diverse aspecte ale gândirii sale. Meditații (în greacă: Τα εἰς ἑαυτόν), principalul său text, a fost tradus în multe limbi și este subiectul multor ediții critice și comentarii. Acesta este fundamentul principal al investigațiilor asupra gândirii lui Marcus Aurelius. Există studii care plasează gândirea lui Marcus Aurelius în contextul stoicismului, analizând influențele predecesorilor săi stoici, cum ar fi Epictet și Seneca; studii privind influența filosofiei lui Marcus Aurelius asupra gândirii ulterioare, inclusiv asupra filosofilor moderni și contemporani. Gradul de investigație a filosofiei lui Marcus Aurelius este vast și diversificat, acoperind o gamă largă de abordări academice și interdisciplinare. Aceasta reflectă nu numai importanța sa istorică și filosofică, dar și relevanța continuă a ideilor sale în contextul contemporan.

Metodele de cercetare în filosofie sunt esenţiale pentru a dezvolta şi evalua argumente, teorii şi concepte filosofice. *Metodele cercetării* aplicate sunt studiul biografic al filosofului Marcus Aurelius, analiza de conţinut a lucrărilor sale, studiul de caz cu focalizarea pe conceptele viaţă şi nemurire, metoda hermeneutică aplicată textelor filosofului Marcus Aurelius. Importantă pentru noi a fost cercetarea contextului istoric în care a trăit şi a scris Marcus Aurelius, inclusiv evenimentele politice, sociale şi culturale ale Romei antice la fel studierea influenţelor filosofice ale predecesorilor stoici (Zeno, Cleanthes, Chrysippus) şi contemporanilor săi (Epictet, Seneca) pentru a înţelege cum a integrat şi dezvoltat ideile stoice.

Marcus Aurelius, împărat roman şi filosof stoic, a fost influenţat de mai multe surse filosofice şi tradiţii. Unul dintre cei mai influenţi filosofi stoici care a avut un impact profund asupra gândirii lui Marcus Aurelius a fost Epictet, acesta a subliniat importanţa acceptării lucrurilor pe care nu le putem controla şi a concentrării pe dezvoltarea interioară. Filosof stoic şi consilier imperial, Seneca a scris pe larg despre etică [4] şi despre cum să trăieşti o viaţă virtuoasă, influenţându-l astfel şi pe Marcus Aurelius. Fondatorul şcolii stoice, Zenon a pus bazele doctrinelor stoice, inclusiv ideea de a trăi în conformitate cu natura şi raţiunea. Deşi Marcus Aurelius este în primul rând un stoic, el a fost, de asemenea, influenţat de ideile platonice, în special în ceea ce priveşte conceptul de idealuri şi virtute.

Marcus Aurelius subliniază importanţa trăirii unei vieţi virtuoase, văzând virtutea ca fiind scopul suprem al existenţei umane. Virtutea include atribute precum înţelepciunea, curajul, justiţia şi cumpătarea. El consideră raţiunea ca fiind esenţială pentru natura umană. A trăi conform raţiunii înseamnă a trăi în armonie cu propria natură şi cu ordinea universală. Marcus Aurelius promovează ideea de a accepta soarta aşa cum este (Amor Fati). El îndeamnă la acceptarea cu seninătate a tuturor evenimentelor, fie ele bune sau rele, ca parte a ordinii naturale a universului [2]. Convingerea că totul se întâmplă conform unui plan universal divin şi că fiecare eveniment are un loc şi un scop în acest plan.

Filosoful stoic reflectează adesea asupra scurtimii vieţii şi a importanţei de a trăi în prezent. El subliniază că toate lucrurile sunt trecătoare şi că trebuie să apreciem momentul prezent. Meditarea asupra morţii este un exerciţiu comun în filosofia sa. Aceasta nu este văzută ca un act morbid, ci ca un mod de a menţine perspectiva corectă asupra valorilor vieţii şi de a trăi mai bine fiecare zi. Autocontrolul este un aspect central în stoicismul lui Marcus Aurelius. El îndeamnă la controlul emoţiilor şi la disciplinarea dorinţelor pentru a evita suferinţa cauzată de ataşamentele inutile şi de pasiunile nesănătoase [2]. Marcus Aurelius accentuează interconectivitatea tuturor fiinţelor umane şi necesitatea de a trata pe ceilalţi cu bunătate şi compasiune. El vede oamenii ca părţi ale unei comunităţi mai mari şi subliniază importanţa colaborării şi a respectului reciproc. Filosofia sa pune accent pe îndeplinirea datoriei faţă de ceilalţi şi faţă de societate. El consideră că fiecare individ are un rol şi o responsabilitate în societate, care trebuie îndeplinite cu seriozitate şi dedicare.

Marcus Aurelius a fost profund influenţat de predecesorii săi stoici, în special de Epictet şi Seneca. El a aplicat şi a extins învăţăturile lor, adaptându-le la propria sa

viață și contextul său imperial. El a reiterat și a întărit concepte cheie ale stoicismului, cum ar fi rațiunea universală, destinul și virtutea. „Meditații” a influențat profund gânditori și lideri de-a lungul secolelor, devenind o sursă de inspirație pentru cei care caută înțelepciune și pace interioară. Prin introspecțiile sale, Marcus Aurelius a contribuit la popularizarea și perpetuarea principiilor stoice în perioada post-clasică și până în timpurile moderne.

Opera lui Marcus Aurelius joacă un rol crucial în consolidarea și propagarea principiilor stoicismului. „Meditații” este o lucrare care combină înțelepciunea practică cu profunzimea introspectivă, reflectând o aplicare personală a filosofiei stoice la cel mai înalt nivel de leadership. Aceasta ocupă un loc central în tradiția stoică, fiind un testament al relevanței și durabilității acestei școli de gândire în fața provocărilor vieții.

Referințe:

1. Achimescu, N. Istoria și filosofia religiilor. Religii ale lumii antice. București: Basilica, 2015. 607 p. ISBN 978-606-29-0019-9
2. Marcus Aurelius. Meditații. București: Librex, 2022. 268 p. ISBN LBX978-606-8894-82-9
3. Robertson, D. Stoicismul și arta de a trăi fericit, București: 2021. 400 p. ISBN 9786063371264
4. Seneca, Scrieri filosofice alese, București: Minerva, 1981. 270 p. https://studylib.net/doc/25863795/seneca-scrieri-filozofice-alese-pdf
5. Vasilescu, O. Despre rostul filosofiei la Marcus Aurelius, http://www.institutuldefilosofie.ro/e107_files/downloads/Revista%20de%20filosofie/2021/Rev.%20filos.,%20LXVIII,%203,%202021/OANA%20VASILESCU,%20Despre%20rostul%20filosofiei%20la%20Marcus%20Aurelius%20.pdf
6. Vlăduţescu,Gh.MarcusAurelius–Profildefilosof.http://www.institutuldefilosofie.ro/e107_files/downloads/Revista%20de%20filosofie/2021/Rev.%20filos.,%20LXVIII,%203,%202021/GHEORGHE%20VLADUTESCU,%20Marcus%20Aurelius%20-%20profil%20de%20filosof.pdf

Conducător științific
***Tatiana MĂRGĂRINT**, dr. în filosofie, lector univ.*